

מסורת הש"ס

(א) [ג'יל והתנן] (ט) משניות
 (ב) פ"א מ"א, (ג) [ג'יל דתני],
 (ד) [ב"מ כ"ג], (ה) [ג'יל
 דתנן], (ו) [משניות פ"א
 מ"ו], (ז) [במדבר י"ח],
 (ח) [ג'יל בשנה].

הגהות הב"ח

(א) גמי ואע"פ שקפה:
 (ב) תוב"ד"ה וזן וכו'
 בסוף דריכה משום
 לביא: (ג) ר"ה שומת
 וכו' כחלה דמו אלמא
 דקודם ג"ל וזיתא אמרין
 נמחק: (ד) ר"ה ואע"פ
 וכו' אין הטל מתחייב
 במעשר עד:

מוסף רש"י

יון משיקפה. משיקפה
 הרגלים על פי הבור
 כשתחיל להיות מוסף
 ומלין חגון ומשליך (ב"ב)
 וכו'. משיקפה לבור. הו
 גמור למעשה (ע"ס).
 משיקפה בחביות.
 שנטע חרשים האלים על
 פי החכמים (ביצה יד.).

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נו.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי פ"ג מהל
 תרומות הלכה י:
 כב ב מיי פ"ג מהל
 תרומות אהלני הלכה
 ט ופ"ג מהלכות כבזים
 הל' יב:
 כד ג ד מיי פ"ג מהל
 מעשר הלכה יד
 טו פ"ג מהל' ק"ד פ"ג
 טו:

רבינו הגנאל

ואין בוצרין עם ישראל
 שיעשה פירותיו בטומאה.
 וכל שכן שאין דורכין.
 אבל בוצרין עם העובד
 כוכבים בגת שמונה
 לגרום טומאה לחולין
 שבארץ ישראל: **פ"א**
 אין עושין יין נסך
 עד שירד לבור. יוד
 לבור מה שבבור אסור
 והשאר מותר. איני והתניא
 משיקפה נעשה יין נסך.
 ופרקי'ן ממתני'ן רבנן היא
 ברייתא ר' עקיבא דתניא
 יין משייר לבור רבי
 עקיבא אומר משיקפה.
 פ' קיפוי הסרת הקצף
 מעל היין. כדכתיב קצף
 על פני הים (באן חסדושה
 אחת מן הכותב ובעניא להו
 קיפוי דתנן קיפוי דבור
 הוא או קיפוי דחבית.
 ופשיט תא שמע דתנן
 במעשרות פרק ראשון
 היין משיקפה פ"א אסור
 ליתול ממנו עד שיתעשר
 שכבר נגמרה מלאכתו
 למעשה. ואע"פ שקפה
 קולט מן הגת העליונה
 ומן הצינור ושותה. ש"מ
 קיפוי דבור ש"מ. ומדתני
 רב זביד רבי עקיבא
 אומר משיקפה. מתני'ן
 נמי לבריותא דתני ר'
 עקיבא אומר משיקפה תני
 לה הכי ר' עקיבא אומר
 משיקפה וישלה בחביות
 כי היכי דלא תקשי
 דרבי עקיבא אר' עקיבא
 ומתני'ן דתני יין נסך
 עד שירד לבור משום
 חזמא דין נסך תני

ואין בוצרין עם ישראל וב"ש שאין דורכין. פי' ואפילו בסוף
 דריכה (ב) לאיכא סיוע לטומאה דלוריימא והא דלויטרין
 למיתני כ"ש הכא טפי מצמשה ראשונה היינו משום דאי לא תנא
 הכא כ"ש ה"א טעמא דאין בוצרין אינו משום סיוע אלא משום גרס
 טומאה וקמ"ל השתא דטעמא משום
 סיוע כמו בסוף דריכה:

שמותר לגרום טומאה לחולין
שבא"י. פ"א"ש וואפילו
 הכי אין בוצרין עם ישראל דה"מ
 שומת לגרום טומאה בשל עובד
 כוכבים אבל בשל ישראל טבולים הם
 לתרומה ואסור לגרום טומאה
 לתרומה דכתיב ואני הנה נתמי לך
 את משמרת תרומותי בשמי תרומות
 הכתוב מדבר וקישל מההיא דמיתמי
 בפ"ק דלדה (דף ו: ושם ד"ה טול) תנן
 התם נולד לה ספק טומאה עד שלא
 גלגלה תעשה בטומאה משגלגלה
 תעשה נטירה כו' וקסבר חולין
 הטבולים חלה כחלה דמו אלמא
 (ג) אמרינן קודם גלגול שלא חלה
 עליה עדיין חיוצ חלה אמרין דתעשה
 בטומאה והכא נמי חיוצ חלה
 לתרומה עד שיעשו יין ולמה לא
 יעשו בטומאה כיון שומת לגרום
 טומאה ויש שדומין לומר דשאי התם

ואין בוצרין עם ישראל כו'. משום דגורס טומאה הוא. ואף ע"ג
 דבבבירא לן השתא מותר לגרום טומאה לחולין דקתני סיפא ה"מ
 דעובד כוכבים אבל דישאל טבולים הם לתרומה ואסור לגרום
 טומאה לתרומה דכתיב ואני הנה נתמי לך את משמרת תרומותי
 בשמי תרומות הכתוב מדבר וכו"פ
 שאין דורכין שדריכתן מטמאתן
 ומסייע ידי עובדי עזירה: יין משיקפה.
 הו גמר מלאכה לענין מעשר ליאסר
 זו שפייט עראי. משיקפה לשון קץ
 כמו קפא תומא דמסקת סוכה (דף
 גג) שלפין החרגים על היין כשהוא
 נח בצבור: ואע"פ שקפה. מה שבצור
 קולט מן הגת העליונה ושומה שאותו
 שלא ירד לבור לא נגמר מלאכתו:
 מן הגת. מקום דרך מרזב המקלח
 היין לבור: **ש"מ קיפוי דבור קאמר.**
 מדקתני ואע"פ שקפה קולט מן הגת
 דאי בחביות מה ענינו אלל גת:
 דצי ר' אושעיא. צמתני דצי ר'
 אושעיא: משיקפה בחביות. לשון
 השלה דגיס מן היס (חולין דף סב.).
 משיקפה היין מן הבור להנמן בחביות
 וכן מפרש ב"מ בשו"ס דאם הפועלים
 (דף צב.). ולעיל קתני לרבנן משייר
 לצור ולר"ע משיקפה: אלא מסיטין
 דקסני עד שירד לצור. הא ה"א ירד

ואין בוצרין עם ישראל פירותיו
 בטומאה וב"ש שאין דורכין אבל בוצרין עם
 העובד כוכבים בגת בשמותר לגרום טומאה
 לחולין שבא"י: ואינו עושה יין נסך עד שירד
 לבור: (ה) והתניא (ו) יין משייר לא
 קשיא הא ר"ע הא רבנן (ז) דתנן (ח) יין משייר
 לבור ר"ע אומר משיקפה איבעיא להו קיפוי
 דבור או קיפוי דחבית ת"ש (ט) דתניא (י) יין
 משיקפה (יא) אע"פ שקפה קולט מן הגת
 העליונה ומן הצינור ושותה ש"מ קיפוי דבור
 קאמרינן ש"מ והתני רב זביד בדבי רבי
 אושעיא יין משייר לבור ויקפה ר"ע אומר
 ימשיקלה בחביות תרצה נמי להך קמיייתא
 הכי יין משייר לבור ויקפה ר"ע אומר משיקלה
 בחביות ואלא מתניתין דקתני אינו עושה יין
 נסך עד שירד לבור לימא תלתא תנאי היא
 לא שאני יין נסך דאחמירו ביה רבנן
 ולרבא

לצור אע"פ שלא קיפה הו יין: ימא. כי היכי דקתני לענין נסך ה"א
 ס"ל לענין מעשר ופליג אדרבנן וארדבי עקיבא: סתפא הנאי ה"א.
 תנא דידן סבר משייר לצור ולרבנן משיקפה צבור ולר"ע
 משיקפה: שאני יין נסך כו'. אבל במעשר אי כרבנן: **ולרבא**

דכל זמן שהוא קמה אין כאן חיוצ חלה כלל אבל תרומה ראייה משעה
 שהיא בענבים מידי דהוה אהמער שהקדימו בשבילים אכן דבר תימה
 הוא להחשיב טבול לתרומה קודם מירוח ועוד הקשה רבינו תודא
 דבעדיה תניא בתוספתא דללה (פ"א ע"ג) במה ר' לודל ספק טומאה
 כו' וכן פירות שנוגד להם ספק טומאה עד שלא נגמרה מלאכתן יעשו
 בטומאה ומתומתן תלויה בלזיה ספק אמרו בדבר הספק לתרומה אלמא אפילו בצפירות נמי אמרינן הכי אכן
 יש לתרן דשאי התם שכבר נולד להם ספק טומאה וא"א עוד להיות טהור לגמרי אבל כאן יש לו ליזהר שלא לטמאתה לכתחלה מיהו
 קשיא מההוא דפרק הניקין (גיטין דף סא. ושם ד"ה רשא) דקאמר רישא בטומאת חולין פירוש שמומר לסייע קודם שמתיל למים לפי שאין
 שם אלא טומאת חולין ואף על פי שיעב להפריש לבסוף חלה בטומאה ומ"ש מהאי דהכא ואור"ת דבגיטין ליכא אלא חשדא בעלמא שחשודה
 לעשות פירותיה בטומאה אבל כאן דודאי עושה פירותיו בטומאה אסור לסייע לו אפי' מתחלה וקשה לפי' זה דמתני' קתני לא לשין ולא
 עורכין משמע הא צריה וטחינה שריא וצ"ו הניקין (דף סג ושם ד"ה). תנן דוררת וטוחנת גבי אשת עם הארץ ופ"ת המס דוקא דאין כאן
 אלא חשד בעלמא שחשודה לעשות בטומאה אבל אם עושה בזדאי בטומאה הוה עושה זדאי בטומאה וזמשה דברייה דכתיבה
 וטחינה שרי ואומר ר"ת דהכא מיייר צפירות שלא הוכשרו ולכן שרינה זה צריה וטחינה אף בעושה זדאי בטומאה וההיא דגיטין מיייר
 צפירות שהוכשרו כבר ולכן ודאי אם עושה זדאי בטומאה אסור אף לצבור ולטחון מיהו צירושלמי תני עלה דמתני' לא בוצרין ולא
 טוחנין עמו ופרין מההיא דגיטין דקתני דוררת וטוחנת ומשני כאן צלותם כאן בשאינו לותם פי' הכא מיייר שהוכשרו וההיא דגיטין בלא
 הוכשרו ואינו יודע לחלק כלל בין חשוד לעושה זדאי ולדברי ר"ת נוכל לומר לא לשין ולא טוחנין כדברי הירושלמי ומיייר בין הכא
 בין התם בהוכשרו וטעמא דהכא משום דעושה זדאי בטומאה הוא ולכן לא בוצרין ורבי יהודה מלא פי' אחד צפ"י רבינו שלמה כתב
 ידו אבל לא בוצרים עם ישראל כו' ואע"ג דבבבירא לן השתא דמותר לגרום טומאה לחולין דקתני סיפא ה"מ דעובד כוכבים א"א ישראל
 חזר שלא יכלם רק צימין טומאתו אבל בישאל טבולים הם לתרומה ואסור לגרום טומאה לחולין דקתני סיפא ה"מ דעובד כוכבים א"א ישראל
 לסייעו ע"כ לשון: **רבי עקיבא אומר משיקפה.** תימה כיון דר"ע מיקל הוא עד שיקפה מיבעי ליה כדאמרינן בפרק השוכר את
 הפועלים (ב"מ דף דף פח: ושם ד"ה עד) גבי קישואין ודילועין מאי לאו משיקסו צדדיה לא משיקסו צדדיה לא משיקסו צדדיה לא משיקסו צדדיה לא
 וי"ל דשאי התם דאיכא למיטעי ולמימר פקס דשדה אבל הכא ליכא למיטעי מידי דודאי אין שום קיפוי קודם ירדתו לצור:

ואע"פ שקפה קולט מן הגת העליונה. פי' אבל מן התחמונה כלומר מן הבור אסור לשמות אף עראי שהיו הוקבע למעשר מימה
 הא"א גת היכא קאי אי צדדה הוא כדכך כל גמות שלהם שהיו צדדה כדמוכח בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף ע"ב). דתנן מוכר את
 השדה לא מכר את הגת וגבי בית לא תני ליה וא"כ צדדה שצדדה מיייר ליסתרי אפילו מן התחמונה שהרי לא ראה פני הבית ואמרינן
 (ב"מ דף ע"ב) אין הטבול מתחייב (ו) עד שיראה פני הבית וכו' דמיייר הכא בגת העומד צדדיה והכניס סם הענבים א"כ אין יוקבע
 ש"ב למעשר כדאמר גבי תבואה שהכניסה בזמן שלה וי"ל דלעולם אימא לך דמיייר צדדיה שצדדה וה"ק קולט מן הגת ויכניסנו לצדדיה וישמה
 שכל זמן שלא ירד לצור לא נגמרה מלאכתן ואין ראיית פני הבית מתחייב במעשר אלא בדבר שנגמרה מלאכתו אבל ודאי לא יקח מן
 הבור ויכניסנו לצדדיה ויבעית אימא לעולם מיייר צדדיה שצדדיה ולא דמי לתבואה שאין דרכה להכניסה לצדדיה בזמן הלכך כי
 הכניסה בזמן תו לא מיקבע למעשר אבל יין שדרכו להכניסו בענבים ושם נעשה גרנו ודאי בעשיית גורן שלו נקבע וראיה מקישואין
 ודילועין דאמרינן פ' הפועלים (שם דף פח: ושם ד"ה לא) דמשיקסו צדדיה הו גמר מלאכתן למעשר ואע"פ שהכניסה בפקס שלהם:
תרצה נמי להך קמיייתא. ומתני' דאע"פ שקפה דדייקנן מינה ש"מ קיפוי דבור אחיא כרבנן: **לימא תלתא תנאי** גינהו. תימה
 אמאי לא קא משני מתניתין עד שירד לצור ויקפה דמתרין למתני' קמיייתא וי"ל דאי"כ אדמפליג צסיפא פ"י ירד לשאר צדדה
 ליפלוג צדדיה נמי בין קיפוי לשאינו קיפוי אלא לאו ש"מ דקסבר מתני' דמה שבצור א"א ס' קודם קיפוי אסור וי"ל (ב"ב דף ע"ב) דמעשר
 (פ"א מ"ו) נמי דתני זה ואע"פ שקפה קולט מן הגת כו' אדמפליג בין מה שבצור למה שצדדה ליפלוג וליתני זמה שבצור בין קיפוי
 לשאינו קיפוי וי"ל דאין ה"א דהא תנא ליה רישא יין משיקפה אלמא אינו נעשה יין עד שיקפה אלא צסיפא רבותא נקט דסד"א כיון
 שאותו שבצור קפוי ויש איסור גמור לפניו ליגורו על מה שצדדה וצנורו אטו דבור דבאל יא' לטעות אם תמיר לשמות מן הצנור שישמה
 ג"כ מן הבור הסמוך לו אבל צמתני' דתני צרישא אינו נעשה יין נסך עד שירד לצור ולא הזכיר קיפוי כלל אם אימא דהוה מפליג בין
 קיפוי ולא קיפוי הוה ליה למיתנייה ואין לומר דהכא נמי אשמעין רבותא דאע"ג דמה שבצור אסור איסור גמור מ"מ השאר מותר ולא
 גורנין הא אטו הא דאין זו רבותא דבבבירא דאין לטעות אם תמיר כנגע העובד כוכבים זמה שצדדה להחיר גס מנגעו בצור שהרי
 הגרמותי מפסיק צנייהם והכל יודעים שהגרמותי עושה הוה ליה לנמקט רבותא לפלוגי בין קיפוי לשאינו קיפוי: